

Závěr

Tato práce se pohybovala v oblasti evropského mezinárodního práva soukromého a pojednává o současné kolizněprávní úpravě smluvních a mimosmluvních závazkových vztahů. Unifikační snahy se nevyhnuly ani oblasti kolizního práva a vyústily v přijetí Nařízení Řím I a Nařízení Řím II. Nařízení se vyznačují aplikační předností před ustanoveními vnitrostátního práva a členské státy zavazují přímo bez nutnosti přenášet jejich obsah do vnitrostátních předpisů.

Obě římská nařízení vycházejí z původní Římské úmluvy a tvoří komplexní kolizní úpravu závazkového práva, jejich procesní protějšek představuje nařízení bruselské. Souhrn přijatých nařízení stanovuje pravomoc a příslušnost pro vydání soudních rozhodnutí včetně jejich uznání a výkonu a dále určuje rozhodné právo pro závazky smluvní i mimosmluvní. V blízké budoucnosti můžeme očekávat přijetí dalších předpisů evropského práva, které budou unifikovat další oblasti kolizního i procesního práva.

Římská nařízení potvrzují princip univerzality a rozhodné právo se pak použije bez ohledu na to, zda je právem některého z členských států, či nikoliv.¹ Univerzální použitelnost ve spojení s povinnou aplikací zakotvenou v prvním článku římských nařízení se rovněž projeví ve vyloučení aplikace národních kolizních norem členských států.

Stejně jako Římská úmluva i obě římská nařízení stojí na čtyřech pilířích, které je v základní rovině charakterizují. První pilíř představuje autonomie vůle stran, druhý pilíř obecná pravidla pro náhradní určení rozhodného práva. Třetí a čtvrtý pilíř je společný všem komunitárním aktům, jedná se o ochranu veřejného pořádku členských států (popř. evropského veřejného pořádku) a jednotnou interpretaci ESD.

Přestože *obligationes ex delicto* byly v římském právu známy dříve než *obligationes ex contractu*, české právo neobsahuje speciální kolizní úpravu pro mimosmluvní závazky. Jediné ustanovení představuje §15 ZMPS, které se omezuje pouze na škodu vzniklou z deliktu, a nepočítá tak s delikty, potažmo kvasidelikty, u kterých škoda není pojmovým znakem. Přijetí Nařízení Řím II znamená v této oblasti pro české právo významnou změnu.

Pro účastníky soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem je přijetím římských nařízení zajištěna dostatečná předvídatelnost a právní jistota ve srovnání s podmínkami před jejich přijetím. Pro správné porozumění jednotlivým ustanovením nelze opomíjet poměrně

¹ PAUKNEROVÁ M., op. cit. (18), s. 258, 286.

rozsáhlé Preambule. Obě Preambule (body 6) shodně uvádějí, že řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje v zájmu zlepšení předvídatelnosti výsledku sporů, jistoty co do rozhodného práva a volného pohybu soudních rozhodnutí, aby kolizní normy platné v členských státech určovaly stejný právní řád bez ohledu na zemi soudu, který se sporem zabývá.

Unifikace kolizního práva znamená v současné době kompromisní řešení mezi prozatím nedosaženou unifikací hmotněprávní úpravy a stavem rozdrobeností a nejednotností národních úprav.

S požadavkem na unifikaci, popř. harmonizaci procesních a kolizních norem roste potřeba jejich jednotného výkladu. Totožný text právního předpisu nemusí být v členských státech aplikován stejně zejména z důvodu, že bude rozdílně interpretován a národní soudy tak při výkladu shodného textu mohou dojít ke zcela odlišným výsledkům. Jednotnou interpretaci unifikovaných textů zajišťuje v rámci ES Evropský soudní dvůr. Komunitární právní řád je postupně dotvářen judikaturou Evropského soudního dvora, která sjednocuje nakládání s evropským právem a zajišťuje tak právní jistotu a předvídatelnost práva.

Specifickým prostředkem k sjednocování výkladu a používání komunitárního práva je řízení o předběžné otázce, které poskytuje národním soudům členských států při řešení otázek s komunitárním prvkem možnost a někdy i povinnost obrátit se na Evropský soudní dvůr ohledně výkladu komunitárního práva či platnosti komunitární normy. Smlouva o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy již nepodřazuje oblast soudní spolupráce v občanských věcech pod speciální režim čl. 68 SES, ale zakotvuje obecnou pravomoc Evropského soudního dvora podle čl. 234 SES.